

YTTRANDE

2008-01-24

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2007:57:

Etiskt godkännande av djurförsök – nya former för överprövning

Sammanfattning

Stiftelsen Forskning utan djurförsök har inga invändningar mot att en central nämnd införs för att hantera överklaganden av de djurförsöksetiska nämndernas beslut eller att de djurförsöksetiska nämnderna ska kunna överlämna ärenden till denna nämnd.

Vi anser dock att det är synnerligen viktigt att den nya nämnden får den kompetens, utbildningsmöjligheter och resurser som behövs för att kunna ta ställning till ärendena. Utredningen är inte tillräckligt detaljerad för att avgöra om nämnden kommer att få denna kompetens. Nämnden måste naturligtvis innehålla både veterinärmedicinsk kompetens, kompetens i försöksdjursvetenskap, och en specialist på djurfria metoder för att kunna göra en prövning enligt djurskyddslagens krav. Men det är också viktigt att ledamöterna håller sig uppdaterade på utvecklingen inom alla områden som den djurförsöksetiska prövningen innefattar.

Stiftelsen Forskning utan djurförsök är mycket tveksam till förslaget att avgiftsbelägga ansökningar till de djurförsöksetiska nämnderna. Om en avgift tas ut per ansökan finns risk för att forskare ansöker om flera olika projekt i samma ansökan, vilket gör det svårare att bedöma ansökan. Om en avgift istället tas ut per djur finns risken att varje djur utsätts för fler ingrepp för att minska antalet djur. Om, trots allt, ett sådant system införs bör en del av avgiften användas till att öka de statliga anslagen till forskning som syftar till att ersätta djurförsök samt djurskyddsriktad forskning om försöksdjur och djurförsöksmetodik.

Stiftelsen Forskning utan djurförsök anser också att det är olyckligt att utredningsuppdraget att överväga om bl.a. organisationer som företräder djurskyddet skall ha rätt att överklaga de djurförsöksetiska nämndernas beslut, drogs tillbaka.

Avgiftsbeläggning av ansökningar till de djurförsöksetiska nämnderna

Stiftelsen Forskning utan djurförsök är mycket tveksam till förslaget att avgiftsbelägga ansökningar till de djurförsöksetiska nämnderna.

Redan idag är det vanligt att forskare beskriver flera olika försöksupplägg i samma ansökan. Det gör det svårt för nämnderna att avgöra exakt vad de enskilda djuren kommer att utsättas för och hur många av djuren som kommer att utsättas för potentiellt plågsamma ingrepp eller andra åtgärder som förorsakar smärta eller ångest, samt att avgöra om alternativa metoder går att använda. Det finns en mycket stor risk att detta problem förvärras om en avgift tas ut per

ansökan, eftersom det kommer att bli ekonomiskt fördelaktigt att få med så många försök som möjligt i en och samma ansökan.

Ett alternativ vore att istället ta ut en avgift per djurindivid som ansökan avser. Då finns dock en risk att samma djur utsätts för flera olika ingrepp eller andra åtgärder för att minska antalet djur och därmed kostnaden för ansökan. Även detta är naturligtvis en mycket olycklig utveckling.

Stiftelsen Forskning utan djurförsök anser att konsekvenserna av en avgiftsbeläggning av ansökningarna måste utredas närmare för att undvika dessa risker.

Om en avgift, trots allt, införs anser Stiftelsen Forskning utan djurförsök att en del av denna bör användas till att öka de statliga anslagen till forskning som syftar till att ersätta djurförsök samt till djurskyddsriktad forskning om försöksdjur och djurförsöksmetodik.

Kompetens, utbildnings- och resursbehov för överprövningsnämnden

Den nya överprövningsnämnden, liksom de djurförsöksetiska nämnderna, har att ta ställning till många olika aspekter kring djurförsök: om det finns ett allmänintresse av det planerade försöket, om det går att utföra på ett för djuren mer skonsamt sätt samt om det finns metoder som kan ersätta djurförsöket.

Av utredningen framgår att ett av målen med att upprätta den nya överprövningsnämnden är att ”höja den vetenskapliga kompetensen om djurförsök bland de som har att pröva överklagande eller överlämnande ansökningar.” (utredningens kapitel 9.4.2 : Nämndens sammansättning) I kapitel 9.4.3: Ledamöterna, framgår att ”det alltid ska finnas kompetens inom veterinärmedicin i kombination med försöksdjursvetenskap”.

För att kunna göra en prövning enligt kraven i djurskyddslagens 19de paragraf, anser Stiftelsen Forskning utan djurförsök att nämnden måste ha både veterinärmedicinsk kompetens och kompetens i försöksdjursvetenskap samt även en specialist på djurfria metoder.

Det är också synnerligen viktigt att ledamöterna får möjlighet till fortbildning och att de har en skyldighet att hålla sig informerade om senaste nytt inom områdena försöksdjursvetenskap och alternativ till djurförsök. De måste ha tillgång till aktuella tidskrifter och böcker samt databaser, samt till en dokumentalist som hjälper till med informationssökning.

Av utredningen framgår inte om nämnden ska ha möjlighet att ta hjälp av experter inom dessa områden, utanför nämnden, vid handläggning och bedömning av ärendena. Vi anser att en sådan möjlighet skulle förbättra prövningen ytterligare och bör ingå i utformningen av nämnden.

Överklaganderätt

Stiftelsen Forskning utan djurförsök anser också att det är olyckligt att utredningsuppdraget att överväga om bl.a. organisationer som företräder djurskyddet skall ha rätt att överklaga de djurförsöksetiska nämndernas beslut, drogs tillbaka.

Med den korta handläggningstid som de djurförsöksetiska nämnderna har till sitt förfogande, händer det att information som skulle kunna påverka beslutet, framkommer efter att nämnderna fattat beslut. Det förekommer också att experter utanför nämnderna har tillgång till information som inte nämndernas ledamöter har kännedom om.

I båda dessa fall saknas idag möjlighet till omprövning av beslutet.

En möjlighet att överklaga nämndernas beslut även för t.ex. djurskyddsorganisationer skulle ge en möjlighet att med mer fakta i ärendet kunna överklaga och därmed kunna öka såväl den vetenskapliga kvaliteten som djurskyddet i prövningssystemet.

Stiftelsen Forskning utan djurförsök

Cecilia Clemedson
Ordförande